

KUVEYT Covid-19 Gelişmeleri

COVID-19 GELİŞMELERİ

İthalat Kısıtlamaları:

Çin'den gelen canlı hayvan, kümes hayvanları, hayvansal ürünler ile bozulabilir nitelikteki gıda ürünlerinin ülkeye girişı yasaklanmıştır.

Sınır Kapılarında Yapılan Uygulamalar/ Ülkeye Girişı Yasağı/ Seyahat Yasağı:

11/3/2020 tarihinden itibaren Kuveytli olmayanların Kuveyt Uluslararası Havalimanını kullanarak ülkeye girişleri yasaklanmıştır.

Irak ile sınır kapıları ticari kargo dahil tamamen kapatılmıştır. İran'dan gelen kargo gemileri limanlara yanaştırılmamaktadır. Suudi Arabistan ise Kuveyt'le olan sınır kapısını sadece ticari sevkiyatlar için açık tutmaktadır.

Halihazırda Türkiye'den gemi ile sevkiyatlarda sorun yaşanmamaktadır. Müşavirliğimize yansıyan tek sorun Kuveyt'e gelmek üzere Doğu Beyazıt-İran hattından yola çıkan ve İran limanlarında bekletilen tırlardır. Ek olarak, hava kargo seferleri sorunsuz bir şekilde sürdürülmektedir (16.03.2020)

Uçuş Yasağı:

Kuveyt'ten veya Kuveyt'e yapılacak havayolu seferleri 13/03/2020 günü gece yarısından itibaren ikinci bir emre kadar durdurulmuştur. Kuveyt'e gelecek Kuveytli ve birinci derece akrabaları bunun dışında tutulacaktır.

Günlük Yaşamda Alınan Kararlar

Kuveyt'te 12/03/2020 tarihinden itibaren resmi tatil ilan edilmiştir. Restoran, kafeler, alışveriş merkezleri, spor tesisleri, tiyatro ve sinemalar, düğünler ve diğer tüm resmi ya da özel toplantılar ikinci bir duyuruya kadar iptal edilmiştir. Ekmek ve sosyal yardım dağıtım şubeleri, petrol istasyonları, süpermarketler, eczaneler ve tüp dolum merkezleri normal çalışma saatlerine uyarak açık kalmaya devam edecektir. Ülkede banka şubeleri kapanmış. Ancak, bankacılık işlemleri online olarak devam etmeye başlamıştır.

08 Mayıs 2020 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı'na göre 10-30 Mayıs 2020 tarihleri arasında Kuveyt'te sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir. Yasak kapsamında kamu ve özel sektör tatil edilmişken sadece süpermarketler ve eczaneler açık kalacaktır. Ek olarak, salgın kapsamında çalışması lüzumlu görülen kamu kurumları ile bazı özel izinli özel sektör kuruluşları sokağa çıkma yasağı boyunca çalışmalarına devam edecektir. Havalimanı ve liman gümrük idareleri normal çalışma seyrine devam edecektir. Banka şubeleri kapanacak olup online bankacılık hizmetleri sürdürülecektir.

Sokağa çıkma yasağı kapsamında Kuveyt'te proje yürüten müteahhitlik firmalarımızın şantiyeleri çalışmaya devam edecektir. Ancak, bu süre zarfında malzeme tedarik eden özel sektör firmalarının kapalı kalacak olması nedeniyle projelerde verimlilik kaybı ve yavaşlama yaşanacaktır. Dış Ticaret anlamında gümrüklerin ithalat ve elleçleme kısmının açık kalmaya devam etmesi ile ithalatçı firmaların sokağa çıkma yasağına rağmen mallarını limandan çekebilecek olması halihazırdaki sevkiyatlarda herhangi bir sorun yaşanmayacağına işaret etmektedir.

Uygulanan Kısıtlamaların/Önlemlerin Ülkemiz İhracatı Açısından Oluşturabileceği Potansiyel ve Öneriler ile Ortaya Çıkabilecek Olumsuzluklar:

Çin ile rekabet içinde olduğumuz mobilya, hazır giyim, ayakkabı ve inşaat malzemeleri gibi ürünlerde siparişlerin Türkiye'ye yönelmesi muhtemeldir.

Kuveyt Hükümeti son dönemde artan korona virüs vakaları nedeniyle ilave önlemler açıklamıştır. Okulların tatil edilmesi ile beraber birçok vatandaşımız Türkiye'ye dönmüştür. Daha önce haftada 3 sefer yapan Turkish Cargo, 24/03/2020 tarihi itibarıyla günlük olarak İstanbul-Kuveyt kargo seferlerine başlamıştır. (23.03.2020) Turkish Cargonun sefer artırımına gidilebileceği bilgisi alınmıştır.

13 Mart 2020 tarihinden itibaren Kuveyt'te tüm ticari uçuşlar ikinci bir duyuruya kadar durdurulmuştur. Bu kapsamda, halihazırda Kuveyt'te müteahhitlik projelerini yürüten Kolin, Limak, Cengiz ve Teknom İnşaat firmalarının ülkemize dönmesi gereken işçileri 2 ve 3 Nisan 2020 tarihinde Dışişleri Bakanlığı ve Türk Hava Yolları'nın organizasyonu ile düzenlenen charter seferleri ile ülkemize dönmüş ve Giresun ve Ordu illerimizde karantinaya alınmıştır. Anılan charter seferleri ile Kolin'in 211, Limak'ın 236, Cengiz'in 14, Teknom İnşaat'ın ise 17 işçisi ülkemize dönmüştür. Şu an için herhangi bir ek sefer planlanmamaktadır.

Önümüzdeki üç ila dört aylık dönemde Cengiz, Kolin ve Polatyol firmalarının Kuveyt'te bitmek üzere olan projelerinden önemli sayıda işçimizin ülkemize dönmeleri beklenmektedir. (6/4/2020)

Kuveyt Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'nın davetiyle, Büyükelçimiz Ayşe Hilal SAYAN KOYTAK 07/04/2020 tarihinde Kuveyt Ticaret ve Sanayi Bakanlığı Müsteşarı Abdullah Al-Afasi ile görüşmüştür. Görüşmeye Müşavirliğimiz Ticaret Müşaviri Atilla Uğur BAŞBUĞ da eşlik etmiştir. Görüşmede Kuveyt'in maske talebinin hızlı bir şekilde USHAŞ tarafından tedarik edildiği ifade edilmiştir. Kuveyt Ticaret ve Sanayi Bakanlığı yetkilileri tıbbi malzeme alanında gösterilen bu işbirliğinin gıda ve temel ihtiyaçların güvenliği anlamında da sürdürülebileceğine değinmiş ve bir temel ihtiyaç listesini Büyükelçiliğimizle paylaşmıştır. Anılan listenin Büyükelçiliğimizle paylaşılmasındaki amacın önümüzdeki dönemde Kuveyt'in olası bir ihtiyacı durumunda Türkiye olarak hangi ürünlerde tedarik sıkıntısının yaşanmayacağını tespit etmek olduğu Bakanlık yetkilileri tarafından bildirilmiştir. (12.04.2020)

Kaynak: Kuveyt Ticaret Müşavirliği

10 Mayıs-30 Mayıs 2020 tarihleri arasında uygulanan sokağa çıkma yasağı sonrasında Kuveyt hükümeti normalleşme planını açıklamıştır. Buna göre, normalleşme planı 31 Mayıs 2020 tarihinde başlayacak olup 5 fazdan oluşacaktır. Her bir fazın 3 hafta sürmesi planlanmaktadır. Bu anlamda, özel hastaneler, camiler, restoran ve kafeler, oteller, oto tamir ve bakım atölyeleri, bankalar, park ve bahçeler, toplu taşıma araçları, spor kulüpleri, fuarlar ve kültürel aktiveiteler, kişisel bakım salonları ile sinema ve tiyatrolar 15 hafta sonunda tedricen açılmış olacaktır. 31 Mayıs 2020 tarihinden itibaren kamu kurumları 3 hafta daha kapalı kalacaktır.

Bu 3 hafta boyunca 18:00-06:00 saatleri arasında kısmi sokağa çıkma yasağı uygulanacaktır. Vaka sayısının yüksek olduğu bazı semtlerde ise tüm gün sokağa çıkma yasağı uygulamasına devam edilecektir. Resmi tatilin en az 3 hafta daha devam edecek olması özellikle müteahhitlik firmalarımızın resmi işlemlerini yavaşlatmaktadır. Ancak, liman ve havalimanı gümrükleri sorunsuz çalışmaya devam etmektedir. Bu anlamda, resmi tatil ihracatımızı olumsuz etkilememektedir. 31/05/2020- Kuveyt Ticaret Müşavirliği

KORONA VİRÜSÜNÜN EKONOMİK ETKİSİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRME - KUVEYT
(Hazırlayan: Atilla Uğur BAŞBUĞ – Kuveyt Ticaret Müşaviri)
(22/05/2020)

1. SALGININ KUVEYT'TEKİ EKONOMİK YANSIMALARI

- Halihazırda uygulanan sokağa çıkma yasağı ve resmi tatil nedeniyle tüm ihale süreçleri durmuş olsa da ticari mal sevkiyatı açısından sorun yaşanmamaktadır. Bu süre zarfında gerek liman gerekse de havalimanı kargo işlemleri sorunsuz bir şekilde devam etmektedir. Ancak, son zamanlarda 10-30 Mayıs 2020 tarihleri arasında uygulanan sokağa çıkma yasağı nedeniyle bazı ithalatçıların mallarını limandan çekmek için gereken sokağa çıkma izinlerini almakta sıkıntı yaşadıkları yönünde haberler Kuveyt basınında yer almaktadır.
- Salgının Kuveyt'te görülmesinden sonra Kuveyt Borsasındaki hisse fiyatları önemli ölçüde değer kaybetmiştir. 2018 ve 2019 yıllarında sırasıyla yıllık %12,3 ve %37,3 değer kazanan Kuveyt Borsası sene başından bu yana yaklaşık %25 değer kaybetmiştir.
- Özellikle restoranlar, kafeler ve otellerin de içinde bulunduğu hizmet sektörü Kuveyt'teki zorunlu karantina, sokağa çıkma yasağı ile sosyal mesafe uygulamalardan dolayı zor günler yaşamaktadır.
- BenSirri PR firması tarafından yapılan bir araştırmaya göre, salgının başlamasından bu yana Kuveyt'teki özel işletmelerin %45'i faaliyetlerini durdurmuştur. %26'lık diğer bir kısmı ise kapanma korkusu yaşamaktadır.
- Salgının Kuveyt'te görülmesi Kuveyt'in kredi notunu da düşürmüştür. S&P Kuveyt'in AA olan notunu AA-'ye düşürmüştür. Moody's ise Kuveyt'in en önemli iki bankası olan NBK ve KFH'in kredi notlarını düşürürken ülkenin Aa2 olan kredi notunu incelemeye aldığını duyurmuştur. Fitch ise Kuveyt'in AA olan kredi notunda herhangi bir değişikliğe gitmemiştir.
- Korona virüsünün Kuveyt'e ekonomik olarak etkisi en çok petrol fiyatları üzerinde görülmektedir. Salgın başladığından bu yana petrol fiyatları önemli ölçüde erozyona uğramıştır. Halihazırda Kuveyt petrolünün varil fiyatı 22 ABD Doları/varil seviyelerindedir.
- Salgının bu şekilde devam etmesi ekonomide hem arz hem de talep yönlü şokları beraberinde getirmektedir. Salgın esnasında karantina altında olan bireylerin tüketimi kısılmakta ve sokağa çıkma yasağı gibi tedbirlerle üretim tesisleri üretimlerine ara vermek zorunda kalmaktadır. Bu durum, petrole olan talebi önemli ölçüde düşürmektedir. Salgın başladığından bu yana günlük petrol talebinin küresel olarak 20-30 milyon varil düştüğü değerlendirilmektedir. Petrol arzının talepten fazla olması ise fiyatları aşağı çekmektedir. Petrol üreticisi ülkeler üretimi kısma noktasında görüş birliğine varsalar da bu durum fiyatların daha da düşmesini engelleyememiştir.

- Fiyatların tekrar yukarı yönlü toparlanabilmesi için salgın durumunun tüm etkileriyle beraber ortadan kalkması gerekmektedir. İyimser tahminlere göre, salgın bu yıl içinde kontrol altına alınsa bile petrol fiyatlarının 35 ABD Doları/varil fiyatını geçemeyeceği değerlendirilmektedir.
- Bu düşük seviyeler Kuveyt gibi bütçe gelirlerinin %88'i, ihracat gelirlerinin %95'i tüm ekonominin ise doğrudan %55'i petrol gelirlerine bağlı bir ülke için son derece vahim bir tabloya işaret etmektedir. Zira Ocak ayında hazırlanan 2020/2021 bütçe paketinde petrol fiyatları ortalama olarak 55 dolar/varil olarak hesaplanmıştır. Fiyatların bu ölçüde düşük seviyelerde seyretmesi Kuveyt'in bütçe dengesini ciddi anlamda sarsacaktır.
- Bütçe dengesini korumak için Kuveyt'in önünde çeşitli yollar bulunmaktadır. Halihazırda kamu borç kanununu revize ederek borç üst limitinin 20 milyar Kuveyt Dinarına (yaklaşık 65 milyar ABD Doları) çıkarılması gündemdedir. Öte yandan, her yıl bütçe gelirlerinin %10'unun aktarıldığı Gelecek Nesiller Fonu'na bu yıl herhangi bir kaynağın aktarılmaması da tartışılmaktadır.
- Bütçe dengesini korumanın bir başka yolu da giderleri kısmaktır. Bütçedeki harcama kalemlerine bakıldığında %71'inin maaşlar ve vatandaşa verilen yardımlar olduğu görülmektedir. Politik nedenlerle bu kalemlerden kesintiye gidemeyecek olan hükümet çok büyük ihtimalle yatırım bütçesini sınırlandıracaktır. Yatırım bütçesinin sınırlandırılması ise ihale edilecek proje sayısını etkileyebilecektir.

2. KUVEYT HÜKÜMETİNİN ALDIĞI EKONOMİK TEDBİRLER

Hükümet küçük ve orta ölçekli işletmelerin kredi mekanizmasından daha rahat faydalanabilmelerini sağlayan bir sistemi hayata geçirmiştir.

- Kuveyt Merkez Bankası politika faizini 100 baz puan indirmiş ve %2,5'ten %1,5'e çekmiştir. Ek olarak, bankaların zorunlu karşılık oranını düşürerek piyasadaki likiditeyi artırmıştır. Bu sayede, bankaların kredi kapasitesi 5 milyar KWD (yaklaşık 16 milyar ABD Doları) artırılmıştır.
- Kuveyt Bankalar Birliği tüm Kuveyt vatandaşlarının tüketici kredisi ödemelerini 6 ay ertelemiştir.
- Kuveyt Ticaret ve Sanayi Bakanlığı özellikle maske ve dezenfektan ürünlerinde fahiş fiyat uygulamalarına yönelik denetimlerini artırmıştır. Tıbbi maskeler için tavan fiyat 150 fils (yaklaşık 50 ABD Dolar-Cent) olarak belirlenmiştir.
- Kuveyt Sanayi İdaresi, maske üretimi için yurtdışından makine ithal ederek tıbbi maske üretimine başladığını duyurmuştur.
- Kuveyt Ticaret ve Sanayi Bakanlığı temel gıda ürünlerinin GCC üye ülkelerinde rahatlıkla temin edilebilmesini sağlamak amacıyla GCC ülkeleri arasında bir gıda güvenliği ağı kurulmasını önermiştir.
- Kuveyt Ticaret ve Sanayi Bakanlığı artan navlun maliyetlerine bir çözüm olarak Kuveytli ithalatçıların navlun giderlerinin bir kısmını sübvansede etmiştir.
- Kuveyt Ticaret ve Sanayi Bakanlığı Kuveyt'te depo sahipleri ile görüşerek Kuveytli gıda ithalatçılarının artan depo taleplerini kendilerine ek maliyet çıkmadan karşılayabilmelerini sağlamıştır.

- Salgının başlamasının ardından Kuveyt Ticaret ve Sanayi Bakanlığı gıda toptancılarının ellerindeki stokları satın alarak gıda toptancılarının yeni ithalat taleplerinde bulunmalarını sağlamıştır. Bu sayede, ülkedeki gıda varlığı artırılmıştır

3. SALGIN SONRASI KUVEYT'TEKİ EKONOMİK GÖRÜNÜM

- IMF tahminlerine göre, düşen petrol fiyatları ve azalan ekonomik aktivite neticesinde Kuveyt ekonomisinin 2020 yılında %1,1 küçülmesi beklenmektedir. Ancak, Kuveyt ekonomisinde en büyük darbeyi petrol dışı sektörlerin alacağı öngörülmektedir. Kuveyt'in 2020 yılında petrol dışı büyüme oranı IMF tarafından %-2,5 olarak tahmin edilmektedir.
- National Bank of Kuwait'in (NBK) 10 Mayıs 2020 tarihinde yayınlamış olduğu tahminlere göre ise, Kuveyt ekonomisi 2020 yılında %-6 oranında küçülecektir. Petrol hariç sektörlerin büyüme oranı ise %-4 olarak gerçekleşecektir.
- Salgının etkilerinin ortadan kalkması ve ikinci bir dalganın yaşanmaması durumunda IMF Kuveyt'in 2021 yılı büyüme tahminini %3,4 olarak açıklamıştır. Petrol dışı sektörlerin büyüme hızının ise 2021 yılında %4 olması beklenmektedir. NBK tahminlerine göre ise Kuveyt'in 2021 yılı büyüme oranı %1, petrol dışı büyüme oranı ise %3 olarak gerçekleşecektir.
- 2020/2021 mali yılında bütçe gelirlerinin %10'u Gelecek Nesiller Fonu'na transfer edildikten sonra oluşacak bütçe açığı tahmini hükümet tarafından 9 milyar Kuveyt Dinarı (yaklaşık 29 milyar ABD Doları) olarak yapılmıştır. NBK'in aynı dönem için bütçe açığı tahmini ise 13 milyar Kuveyt Dinarı (yaklaşık 42 milyar ABD Doları) seviyesindedir. Bu da Kuveyt'in GSYİH'sinin yaklaşık %43'üne tekabül etmektedir.
- Düşük seyreden petrol fiyatları ile artan bütçe açığı Kuveyt hükümetini ekonomik anlamda çeşitli reformlara zorlayabilecektir. Bu anlamda, hükümet ekonomik çeşitlenme projelerine daha fazla öncelik vererek yabancı sermayenin ülkeye girişinin önündeki engelleri kaldırmada daha cesur davranabilecektir.
- Bütçe ve mali disiplin açısından Kuveyt'te önümüzdeki dönemde daha fazla özelleştirme ve daha fazla kamu-özel iş birliği projeleri görülmesi mümkündür.
- Bütçe gelirlerini çeşitlendirmek adına vergi mevzuatında çeşitli değişiklikler yapılarak katma değer vergisi ile gelir vergisi uygulamaları gündeme gelebilecektir.
- Ekonomide çeşitlenme amacıyla yeni nesil organize sanayi bölgeleri ve yeni nesil serbest bölgelerin yapımı ile petrol dışı sanayileşmeye hız verilebilecektir.

[1] Ticaret Müşavirliği tarafından kamuya açık kaynakların taranması sonucunda derlenen rapordur.

